

181.

Na osnovu člana 4 st. 2 i 4, člana 5 stav 4, člana 14 stav 7, člana 16 stav 2, člana 19 stav 3, člana 31 stav 2, člana 32 stav 4, člana 34 st. 4 i 5, člana 35 stav 4, člana 37 stav 7, člana 38 stav 7, člana 39 stav 3 i člana 76 Zakona o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja ("Službeni list RCG", broj 28/06 i "Službeni list CG", broj 61/11), Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, donijelo je

PRAVILNIK O PROIZVODNJI I STAVLJANJU U PROMET SJEMENSKOG MATERIJALA KROMPIRA*

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se kategorije, način pakovanja i označavanja sjemenskog materijala krompira (u daljem tekstu: sjemenski krompir), metode, specifični uslovi i način proizvodnje i prometa sjemenskog krompira, način i metode obavljanja stručne kontrole, sadržaj i rokovi za dostavljanje izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli, sadržaj i obrazac prijave za vršenje stručne kontrole, sadržaj i obrazac sertifikata o priznavanju sjemenskog usjeva i način vođenja evidencije o izdatim sertifikatima, dozvoljene količine u partiji za sjemenski krompir, kvalitet sjemenskog krompira, količine koje se uzimaju kao uzorak i način označavanja uzorka sjemenskog krompira, prijava i obrazac prijave za ispitivanje i utvrđivanje kvaliteta odnosno uzimanja uzoraka sjemenskog krompira, metode uzorkovanja i ispitivanja kvaliteta sjemenskog krompira, obrazac izvještaja o ispitivanju kvaliteta, način čuvanja uzoraka sjemenskog krompira, količina za sitna pakovanja sjemenskog krompira, obrazac deklaracije i etikete, njihova sadržina i način izdavanja, način pakovanja, etiketiranja i deklarisanja i način vršenja kontrolnog ispitivanja sjemenskog krompira.

Primjena

Član 2

Sjemenski krompir namijenjen izvozu treba da ispunjava uslove države u koju se izvozi.

Značenje izraza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- 1) **stavljanje u promet sjemenskog krompira** (*marketing*) je prodaja, držanje radi prodaje, ponuda za prodaju ili bilo koji drugi način raspolaganja, snabdijevanja ili prenosa za komercijalnu upotrebu sjemenskog krompira trećim licima;
- 2) **službene mjere** su mjere koje preduzima organ uprave i fitosanitarna inspekcija.

Kategorije sjemenskog krompira

Član 4

Kategorije sjemenskog krompira su:

- 1) predosnovno sjeme;
- 2) osnovno sjeme;
- 3) sertifikovano sjeme.

Predosnovni sjemenski krompir

Član 5

Predosnovni sjemenski krompir (*pre-basic seed potatoes*) su krtole krompira:

- 1) proizvedene u skladu sa opšteprihvaćenom praksom za održavanje sorte i propisima o zdravstvenoj zaštiti bilja;
- 2) namijenjene za proizvodnju sjemenskog krompira kategorije osnovno sjeme;
- 3) koje ispunjavaju uslove date u Prilogu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika;
- 4) za koje je stručnom kontrolom utvrđeno da ispunjavaju minimalne uslove za predosnovno sjeme iz tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Osnovni sjemenski krompir

Član 6

Osnovni sjemenski krompir (*basic seed potatoes*) su krtole krompira:

- 1) proizvedene od kategorije predosnovnog sjemenskog krompira u skladu sa opšteprihvaćenom praksom za održavanje sorte i propisima o zdravstvenoj zaštiti bilja;
- 2) namijenjene za proizvodnju kategorije sertifikovanog sjemenskog krompira;
- 3) koje ispunjavaju minimalne uslove za osnovno sjeme date u Prilogu 1 ovog pravilnika;
- 4) za koje je stručnom kontrolom utvrđeno da ispunjavaju minimalne uslove iz tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Sertifikovani sjemenski krompir

Član 7

Sertifikovani sjemenski krompir (*certified seed potatoes*) su krtole krompira:

- 1) proizvedene:
 - direktno iz kategorije osnovnog sjemenskog krompira; ili
 - od kategorije sertifikovanog sjemenskog krompira; ili
 - od generacija koje prethode kategoriji osnovni sjemenski krompir i za koje je stručnom kontrolom utvrđeno da ne ispunjavaju uslove propisane za kategoriju osnovno sjeme;
- 2) namijenjene za proizvodnju krompira koji nije sjemenski;
- 3) koje ispunjavaju uslove za sertifikovani sjemenski krompir iz Priloga 1 ovog pravilnika;
- 4) za koje je stručnom kontrolom utvrđeno da ispunjavaju uslove iz tač. 1, 2 i 3 ovog člana.

Označavanje kategorija

Član 8

Kategorije sjemenskog krompira označavaju se kao:

- 1) predosnovni sjemenski krompir (*pre basic*) koji se umnožava u tri generacije:
 - oznakom „IS“ - izvorno sjeme - za prvu generaciju umnožavanja odnosno mikro i mini krtole dobijene in vitro metodom mikropropagacije;
 - oznakom „S1“ - druga generacija izvornog sjemena - za drugu generaciju umnožavanja odnosno krtole proizvedene iz izvornog sjemena ili proizvedene metodom klonske selekcije;
 - oznakom „S2“ - treća generacija izvornog sjemena - za treću generaciju umnožavanja odnosno krtole proizvedene iz sjemena S1 generacije;
- 2) osnovni sjemenski krompir (*basic*) koji se umnožava u tri generacije:
 - oznakom „SE1“ - super elita 1 – (*super elite 1*) za prvu generaciju umnožavanja odnosno krtole proizvedene iz treće generacije predosnovnog sjemena S2;
 - oznakom „SE2“ - super elita 2 – (*super elite 2*) za drugu generaciju umnožavanja odnosno za krtole proizvedene iz kategorije SE1;
 - oznakom „E” - elita – (*elite*) za treću generaciju umnožavanja odnosno za krtole proizvedene iz kategorije SE2;
- 3) sertifikovani sjemenski krompir (*certified*) koji se umnožava u dvije generacije:

- oznakom "A" - original – (*original*) za prvu generaciju umnožavanja odnosno za krtole proizvedene iz kategorije E;

- oznakom „B“ – prva reprodukcija – (*first reproduction*) za drugu generaciju umnožavanja odnosno za krtole proizvedene iz kategorije A.

Kategorija koja nastaje iz generacije umnožavanja može biti i niža, u zavisnosti od zdravstvenog stanja utvrđenog prilikom vršenja stručne kontrole.

Kategorija sjemenskog krompira određuje se u skladu sa uslovima datim u Prilogu 1 ovog pravilnika.

Sjemenski krompir koji u prometu ne ispunjava uslove iz Priloga 1 ovog pravilnika, može se podvrgnuti procesu ponovne dorade odnosno sortiranju pod uslovom da se proces dorade odvija pod službenom kontrolom i koji nakon izvršene dorade podliježe ponovnom deklarisanju.

Pakovanja sjemenskog krompira

Član 9

Partije osnovnog i sertifikovanog sjemenskog krompira pakuju se u ambalažu koja je čista i nije upotrebljavana i to u:

- 1) jutane vreće ili mrežaste džakove;
- 2) sanduke i slično.

Sjemenski krompir pakuje se tako da se pakovanje ne može otvoriti bez oštećenja plombe, etikete na pakovanju ili pakovanja.

Pakovanja koja se plombiraju odnosno zatvaraju prošivanjem ili lijepljenjem aparatom (toplotnim, pod pritiskom), označavaju se etiketom pričvršćenom na pakovanju ili samolepljivom etiketom ili otisnutim podacima na pakovanju.

Pakovanja koja se plombiraju odnosno zatvaraju vezivanjem i koja se osiguravaju metalnom ili plastičnom plombom, označavaju se etiketom.

Podaci na pakovanju moraju biti neizbrisivo otisnuti.

Etiketa treba da bude od neuništivog materijala.

Sitnim pakovanjem sjemenskog krompira smatra se veličina pakovanja koja iznosi 5 kg.

Označavanje pakovanja

Član 10

Pakovanja kategorija predosnovnog, osnovnog i sertifikovanog sjemenskog krompira, prilikom stavljanja u promet, treba da:

1) budu označena sa spoljne strane etiketom pričvršćenom na pakovanju ili samolepljivom etiketom;

2) prati deklaracija (*official document*) koja može biti u boji etikete koja sadrži podatke iz Priloga 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Etiketa treba da sadrži podatke date u Prilogu 2 ovog pravilnika na crnogorskom jeziku i da je odgovarajuće boje i to:

- 1) bijela sa dijagonalnom ljubičastom crtom za kategoriju predosnovni sjemenski krompir;
- 2) bijela za kategoriju osnovni sjemenski krompir;
- 3) plava za kategoriju sertifikovani sjemenski krompir;
- 4) smeđa za sjemenski krompir sorte koja nije upisana u Registar sorti.

Na pakovanju sjemenskog krompira podaci iz etikete mogu se utisnuti pod uslovom da se ne mogu izbrisati.

Dodatni zahtjevi za označavanje

Član 11

Sjemenski krompir koji je genetski modifikovan, na etiketi, deklaraciji ili drugom dokumentu koji je nalijepljen na pakovanju ili prati partiju označava se: »genetski modifikovana sorta« u skladu sa zakonom kojim su uređeni GMO.

Sjemenski krompir ne tretira se inhibitorima klijanja (sprječavanje ili kontrola klijanja), a ako je tretiran sredstvima za zaštitu bilja etiketa ili deklaracija na pakovanju, treba da sadrži oznaku:

- „tretirano, (naziv aktivne materije, upotrijebljena doza, upozorenje o štetnosti kao i da se tretirano sjeme ne smije upotrebljavati za ishranu ljudi, stoke i u industrijskoj preradi)“.

Etiketa na pakovanju sjemenskog krompira:

-koje nije tretirano sredstvom za zaštitu bilja, treba da sadrži oznaku: »nije tretirano«;

-koje je ponovo ispitivano odnosno dorađeno, označava se oznakom: »ponovo ispitano« sa datumom ispitivanja.

Sjemenski krompir koji se uzorkuje i prilikom čega se ošteti etiketa na ambalaži, fitosanitarni inspektor ovjerava deklaraciju sa štambiljem „pregledao fitosanitarni inspektor _____ (potpis i datum pregleda)“.

Etiketa proizvođača

Član 12

Upakovano osnovno i sertifikovano sjeme krompira, pored etikete iz člana 10 ovog pravilnika može biti označeno i etiketom proizvođača koja je otisnuta na pakovanju.

Etiketa iz stava 1 ovog člana, može da sadrži podatke o proizvođaču (naziv i sjedište odnosno ime i adresu), znak proizvođača i druge podatke koji se odnose na sjemenski krompir i proizvodnju sjemenskog krompira.

Etiketa proizvođača treba da bude različita od boje etikete iz člana 10 ovog pravilnika.

Uslovi i način proizvodnje i stavljanja u promet sjemenskog krompira

Član 13

Sjemenski krompir može se stavljati u promet ako je proizveden (sertifikovan) pod stručnom kontrolom i ako ispunjava uslove iz Priloga 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Način i metode za obavljanje stručne kontrole

Član 14

Stručna kontrola nad proizvodnjom sjemenskog krompira vrši se radi utvrđivanja ispunjenosti uslova iz Priloga 1 i Priloga 3 ovog pravilnika.

Stručna kontrola iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa Prilogom 4 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Izvještaj o stručnoj kontroli iz stava 1 ovog člana sačinjava se na Obrascu 1 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Izvještaj iz stava 3 ovog člana sačinjava se za svaku proizvodnu parcelu u tri primjerka i podnosi se organu uprave nadležnom za poslove sjemenskog materijala (u daljem tekstu: Uprava) u roku od 15 dana od dana sačinjavanja izvještaja.

Prijava za vršenje stručne kontrole

Član 15

Stručna kontrola iz člana 14 ovog pravilnika vrši se na osnovu prijave za vršenje stručne kontrole (u daljem tekstu: prijava), koja se podnosi najkasnije 15 dana nakon sadnje sjemenskog krompira.

Uz prijavu se dostavlja:

- 1) dokaz o porijeklu upotrijebljenog sjemenskog krompira (faktura, carinska deklaracija, fitosanitarni sertifikat, sertifikat o kvalitetu, etiketa, deklaracija i sl.);
- 2) ugovor o načinu korišćenja zaštićene sorte ukoliko je sorta zaštićena;
- 3) dokaz o uzorkovanju zemljišta na krompirove cistolike nematode (potvrda fitosanitarnog inspektora o uzorkovanju krompira ili laboratorijski izvještaj);
- 4) skica lokacije parcele za sjemenski usjev krompira sa površinom, brojem katastarske parcele i geografsko pozicionog sistema (u daljem tekstu: GPS koordinate);
- 5) dokaz o upisu u Registar proizvođača.

Prijava se podnosi se na Obrascu 2 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Sertifikat o priznavanju sjemenskog usjeva krompira

Član 16

Za sjemenski usjev krompira koji ispunjava/ne ispunjava uslove iz ovog pravilnika, Uprava izdaje sertifikat o priznavanju/ne priznavanju sjemenskog usjeva krompira (u daljem tekstu: sertifikat), na osnovu Izvještaja o izvršenoj stručnoj kontroli.

Sertifikat se izdaje na Obrascu 3 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Način vođenja evidencije o izdatim sertifikatima

Član 17

O izdatim sertifikatima, vodi se evidencija na Obrascu 4 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Dozvoljena količina sjemenskog krompira u partiji

Član 18

Dozvoljena količina sjemenskog krompira u partiji u prometu može da iznosi najviše 25t.

Metode, ispitivanje kvaliteta i količine koje se uzimaju za uzorak

Član 19

Ispitivanje kvaliteta sjemenskog krompira vrši se radi provjere čistoće, vlage, klijavosti, zdravstvenog stanja, kalibraže i čistoće vrste i sorte, uzimanjem uzoraka iz partija sjemenskog krompira koji je namijenjen pakovanju, plombiranju i označavanju, radi stavljanja u promet.

Ispitivanje kvaliteta iz stava 1 ovog člana, vrši se u uzimanjem uzoraka u skladu sa Prilogom 3 ovog pravilnika.

Ispitivanje kvaliteta vrši se na osnovu prijave, koja se podnosi na Obrascu 5 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Nakon završenog ispitivanja kvaliteta, ovlašćena laboratorija izdaje izvještaj o kvalitetu na Obrascu 6 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Izdavanje deklaracije i etikete

Član 20

Deklaracija i etiketa, izdaje se na osnovu zahtjeva koji se podnosi na Obrascu 7 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Deklaracija se izdaje na Obrascu 8 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Produženje važenja deklaracije

Član 21

Važenje deklaracije produžava se nakon ponovnog ispitivanja sjemenskog krompira.

Zahtjev za produžavanje važenja deklaracije za ponovno ispitivanje iz stava 1 ovog člana podnosi se na Obrascu 9 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Kontrolno ispitivanje

Član 22

Kontrolna ispitivanja sjemenskog krompira vrše se uzimanjem kontrolnog uzorka za ponovno ispitivanje kvaliteta, radi provjere procesa sertifikacije prema godišnjem programu.

Uzorke iz stava 1 ovog člana uzima fitosanitarni inspektor po nalogu Uprave.

Kontrolnim ispitivanjima podliježe do 5% ukupnog proizvedenog sjemenskog krompira pod stručnom kontrolom u prethodnoj godini.

Prestanak važenja

Član 23

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje primjena odredaba Pravilnika o normama kvaliteta, pakovanja, plombiranja i deklarisanja semena poljoprivrednog bilja („Službeni list SFRJ“, broj 55/75) koje se odnose na sjemenski krompir i Pravilnika o kvalitetu semena poljoprivrednog bilja („Službeni list SFRJ“, br. 47/87, 60/87, 55/88 i 81/89 i „Službeni list SRJ“, br. 16/92, 8/93, 21/93, 30/94, 43/96, 10/98, 15/01 i 58/02) koje se odnose na sjemenski krompir i Pravilnika o stručnoj kontroli nad proizvodnjom poljoprivrednog sjemena („Službeni list RCG“, br. 28/94 i 5/03) koje se odnose na sjemenski krompir.

Stupanje na snagu

Član 24

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 320-140/15-4

Podgorica, 17. februara 2015. godine

Ministar,
prof. dr **Petar Ivanović**, s.r.

* U ovaj pravilnik prenešene su: Direktiva Savjeta 2002/56/EZ od 13 Juna 2002.godine o stavljanju u promet sjemenskog krompira; Commission Directive 93/17/EEC of 30 March 1993 determining Community grades of basic seed potatoes, together with the conditions and designations applicable to such grades; Commission Decision 2004/3/EC of 19 December 2003 authorising, in respect of the marketing of seed potatoes in all or part of the territory of certain Member States, more stringent measures against certain diseases than are provided for in Annexes I and II to Council Directive 2002/56/EC

USLOVI ZA SJEMENSKI KROMPIR

1. USLOVI ZA PREDOSNOVNI SJEMENSKI KROMPIR

Za proizvodnju **predosnovnog sjemenskog krompira**:

1.1 izvorni materijal treba da je:

- proizveden iz kulture tkiva (*tissue culture*) u zatvorenom objektu gdje se mogu izvoditi preporučene mjere za štetne organizame (zatvoreni objekat - dupla vrata, predprostor, dezinfekcija i sl.) i gajen na polju (*field grown*);
- sortno identičan;
- tokom vegetacije vizuelno pregledan, radi utvrđivanja uslova datih u Tabeli 1 ovog priloga;

1.2 uzgojni supstrat ili zemlja koja je namijenjena proizvodnji:

- ima laboratorijski izvještaj o odsustvu krompirovih cistolikih nematoda, osim ukoliko se proizvodnja ne obavlja u zatvorenim objektima i ukoliko postoji dokaz da je upotrijebljen dezinfikovani uzgojni supstrat;
- nije korišćena najmanje četiri prethodna vegetaciona perioda za proizvodnju krompira na otvorenom prostoru;

1.3 u usjevu na otvorenom prostoru ne smije biti:

- samoniklih biljaka;
- u izolacionom pojasu od 100 m drugih usjeva krompira (merkantilni krompir), osim sjemenskih usjeva krompira koji ispunjavaju najmanje uslove za „osnovno sjeme“ oznake SE2, u izolacionom pojasu od najmanje 50 m;
- utvrđenih biljaka sa osobinama koje odstupaju od opisa sorte prilikom provjere sortne identičnosti;

1.4 vizuelni pregledi tokom vegetacije vrše se radi utvrđivanja statusa štetnih organizama i drugih uslova iz Tabele 1 ovog priloga;**1.5 pregled partija** prije stavljanja u promet i uzimanje uzoraka vrši se radi potvrđivanja statusa štetnih organizama i drugih uslova datih u Tabeli 2 ovog pravilnika, laboratorijskim ispitivanjem.

Tabela 1 – Uslovi za usjeve sjemenskog krompira

Kategorija Oznaka	Predosnovno sjeme	
	IS	S1,S2
1. Pregled	% biljaka	
a) sortna čistoća / biljke drugih sorti	0	0
b) crna noga (<i>Erwinia</i> spp.)	0	0
c) bijela noga (<i>Thanatephorus cucumeris</i> = <i>Rhizoctonia solani</i>)	0	1
d) bolesti uvenuća (<i>Colletotrichum coccodes</i> , <i>Verticillium albo-atrum</i> , <i>Verticillium dahliae</i> , <i>Fusarium</i> spp) ukupno	0	2
e) simptomi viroza ukupno (1+2):	0	0,03
1. teški mozaik, nekroza nervature lišća (PVY, PVA+PVX) i uvijenost lišća (PLRV)	0	0,03
2. blagi mozaik (PVA, PVM, PVX ili PVS)	0	0,03
f) prazna mjesta	-	1
g) zakorovljenost = pokrivenost površine usjeva korovima u %	-	10
h) vrijednost broja (maksimalna) ¹	0	3
i) plamenjača krompira (<i>Phytophthora infestans</i>) i crna pjegavost lišća (<i>Alternaria solani</i>) ukupno	oštećeno najviše 30% usjeva / uništeno najviše 5%	
2. Kontrola zdravstvenog stanja poslije vađenja krtola ili prije stavljanja u promet (skladište)²	0	0,5

Tabela 2 - Uslovi za partije sjemenskog krompira u prometu

Kategorija Oznaka	Predosnovno sjeme	
	IS	S1,S2
	maseni % krtola	
Vlažne i suve truleži krtola krompira čiji su uzročnici: - <i>Pythium ultimum</i> Trow., <i>Erwinia</i> spp., <i>Fusarium</i> spp., <i>Phoma exigua</i> var. <i>foveata</i> (foister) Boerema, <i>Phytophthora erythroseptica</i> Pethybridge, <i>Alternaria solani</i> (Ell. Et Mart.) Sorauer i <i>Phytophthora infestans</i> (Mont.) de Bary, ukupno	0	0*
- od toga plamenjača krompira (<i>Phytophthora infestans</i> (Mont.) de Bary) najviše	0	0*
Bijela noga (<i>Thanatephorus cucumeris</i> (Frank.) Donk (= <i>Rhizoctonia solani</i> Kuhn))	0*	10**
Srebrolikost krtola (<i>Helminthosporium solani</i> Dut. et Mont. (= <i>Spondylocadium atrovirens</i> Harz))	0*	5***
Obična krastavost krtola krompira (<i>Streptomyces scabiei</i> Lambert i Loria (= <i>Streptomyces scabies</i> (Thaxer) Waksman et Henrici))	0*	1,5****
Prašna krastavost krtola krompira (<i>Spongospora subterranea</i> (Wallr.) Lagerh.)	0	0*
Nekroze , uključujući i one nastale zarazom TRV ili PMTV, površine do 1/10 presjeka krtole	0	0
Oštećenja od niskih ili visokih temperatura	0	0
Krtole drugih sorti	0	0
Primjese zemlje i drugih materija (maseni %)	0,5	1
Deformacije krtola, površinska oštećenja uključujući i ona nastale zarazom <i>Colletotrichum coccodes</i> (Wallr.) Hughes	3	3

* po pravilu se ne javlja, ali je moguće naći pojedine krtole sa tim simptomima;

** površina krtole pokrivena sklerocijama do 5% po skali za bijelu nogu, u skladu sa UN/ECE STANDARD S-1 za sjemenski krompir;

*** krtole sa oštećenom površinom iznad 25%, ostali ispod te granice;

****Ocjena po skali za običnu krastavost:

- 1,5 = krtole su pokrivene krastama do 1/16 površine (33% krtola bez krasti, ostale krtole imaju 2 do 4 plitke kraste)
- 2,5 = krtole pokrivene krastama do 1/8 površine (većina krtola ima kraste, na svakoj krtoli može biti od 5 do 10 krasti)

2. USLOVI ZA OSNOVNI SJEMENSKI KROMPIR

Za proizvodnju osnovnog sjemenskog krompira:

2.1 izvorni materijal je predosnovno sjeme;

2.2 zemljište namijenjeno proizvodnji:

- treba da ima laboratorijski izvještaj o odsustvu krompirovih cistolikih nematoda;
- nije korišćeno najmanje tri prethodna vegetaciona perioda za proizvodnju krompira;

2.3 u usjevu ne smije:

- biti samoniklih biljaka u procentu većem od onog datog u Tabeli 3 ovog priloga;
- u izolacionom pojasu od 100 m biti drugih usjeva krompira (merkantilni krompir), osim sjemenskih usjeva krompira koji ispunjavaju najmanje uslove za „sertifikovano sjeme“ oznake „B“ i to u izolacionom pojasu od 50 m;
- broj utvrđenih biljaka sa osobinama koje odstupaju od opisa sorte i broj biljaka druge sorte zajedno prelaziti procenete date u Tabeli 3 ovog priloga;

2.4 vizuelni pregledi tokom vegetacije vrši se radi utvrđivanja statusa štetnih organizama i drugih uslova iz Tabele 3 ovog priloga:

2.5 pregled partija prije stavljanja u promet i uzimanje uzoraka vrši se radi potvrđivanja statusa štetnih organizama i ostalih uslova datih u Tabeli 4 ovog priloga, laboratorijskim ispitivanjem.

¹ broj se određuje tako da se postotak pomnoži sa faktorom:

- teške viroze: 25

- blagi mozaik i druge viroze: 2

- ostalo: 1

² kontrola zdravstvenog stanja poslije vađenja krtola vrši se:

- predosnovno sjeme: testiranja ELISA metodom sljedećih virusa PVA, PVX, PVS, PVM, PVY i PLRV;
- osnovno sjeme: vizuelnom procjenom teških i blagih mozaika i uvijenosti lišća, a po potrebi ELISA testom na prisustvo PVY i PLRV;
- sertifikovano sjeme: vizuelnom procjenom teških mozaika i uvijenosti lišća.

Za sorte za koje je dokazano da su otporne na određene viruse serološka testiranja (ELISA) se ne vrše.

Tabela 3 – Uslovi za usjeve sjemenskog krompira

Kategorija Oznaka	Osnovno sjeme	
	SE1,SE2	E
1. Pregled sjemenskog usjeva krompira	% biljaka	
a) sortna čistoća / biljke drugih sorti	0,05	0,05
b) crna noga (<i>Erwinia</i> spp.)	0,25	0,5
c) bijela noga (<i>Thanatephorus cucumeris</i> = <i>Rhizoctonia solani</i>)	2	3
d) bolesti uvenuća (<i>Colletotrichum coccodes</i> , <i>Verticillium albo-atrum</i> , <i>Verticillium dahliae</i> , <i>Fusarium</i> spp) ukupno	2	3
e) simptomi viroza ukupno (1+2):	0,05	0,5
1.teški mozaik, nekroza nervature lišća (PVY, PVA+PVX) i uvijenost lišća (PLRV)	0,03	0,1
2. blagi mozaik (PVA, PVM, PVX ili PVS)	0,05	0,5
f) prazna mjesta	2	3
g) zakorovljenost = pokrivenost površine usjeva korovima u %	10	10
h) vrijednost broja (maksimalna) ³	4	8
i) plamenjača krompira (<i>Phytophthora infestans</i>) i crna pjegavost lišća (<i>Alternaria solani</i>) ukupno	oštećeno najviše 30% usjeva / uništeno najviše 5%	
2. Kontrola zdravstvenog stanja poslije vađenja krtola ili prije stavljanja u promet (skladište)⁴	0,5	2

Tabela 4 - Uslovi za partije u prometu

Kategorija	Osnovno sjeme
Oznaka	sve oznake
	maseni % krtola
Vlažne i suve truleži krtola krompira čiji su uzročnici: - <i>Pythium ultimum</i> Trow., <i>Erwinia</i> spp., <i>Fusarium</i> spp., <i>Phoma exigua</i> var. <i>foveata</i> (foister) Boerema, <i>Phytophthora erythroseptica</i> Pethybridge, <i>Alternaria solani</i> (Ell. Et Mart.)Sorauer i <i>Phytophthora infestans</i> (Mont.) de Bary, ukupno	0,5
- od toga plamenjača krompira (<i>Phytophthora infestans</i> (Mont.) de Bary) najviše	1 krtola na 100 kg za kalibražu veću od 35 mm ili 1 krtola na 50 kg za kalibražu manju od 35 mm
Bijela noga (<i>Thanatephorus cucumeris</i> (Frank.)Donk (= <i>Rhizoctonia solani</i> Kuhn))	10 [*]
Srebrolikost krtola (<i>Helminthosporium solani</i> Dut.et Mont. (= <i>Spondylocadium atrovirens</i> Harz))	10 ^{**}
Obična krastavost krtola krompira (<i>Streptomyces scabiei</i> Lambert i Loria (= <i>Streptomyces scabies</i> (Thaxer)Waksman et Henrici))	3 ^{***}
Prašna krastavost krtola krompira (<i>Spongospora subterranea</i> (Wallr.) Lagerh.)	1,5 ^{***}
Nekroze , uključujući i one nastale zarazom TRV ili PMTV, površine do 1/10 presjeka krtole	2
Oštećenja od niskih ili visokih temperatura	0
Krtole drugih sorti	0,5
Primjese zemlje i drugih materija (maseni %)	1
Deformacije krtola, površinska oštećenja uključujući i ona nastale zarazom <i>Colletotrichum coccodes</i> (Wallr.) Hughes	3

* površina krtole pokrivena sklerocijama do 5% po skali za bijelu nogu, u skladu sa UN/ECE STANDARD S-1 za sjemenski krompir;

**krtole sa oštećenom površinom iznad 25%, ostali ispod te granice

***ocjena po skali za običnu krastavost:

- 1,5 = krtole su pokrivene krastama do 1/16 površine (33% krtola bez krasti, ostale krtole imaju dvije do četiri plitke kraste)
- 2,5 = krtole pokrivene krastama do 1/8 površine (većina krtola ima kraste, na svakoj krtoli može biti od pet do deset krasti)

3. USLOVI ZA SERTIFIKOVANI SJEMENSKI KROMPIR

Za proizvodnju sertifikovanog sjemenskog krompira:

3.1 izvorni materijal je osnovno sjeme;

3.2 zemljište namijenjeno proizvodnji:

- treba da ima laboratorijski izvještaj o odsustvu krompirovih cistolikih nematoda;
- nije korišćeno najmanje dva prethodna vegetaciona perioda za proizvodnju krompira;

3.3 u usjevu ne smije biti:

³ broj se određuje tako da se postotak pomnoži sa faktorom:

- teške viroze: 25

- blagi mozaik i druge viroze: 2

- ostalo: 1

⁴ kontrola zdravstvenog stanja poslije vađenja krtola vrši se:

- predosnovno sjeme: testiranja ELISA metodom sledećih virusa PVA, PVX, PVS, PVM, PVY i PLRV;
- osnovno sjeme: vizuelnom procjenom teških i blagim mozaika i uvijenosti lišća, a po potrebi ELISA testom na prisustvo PVY i PLRV;
- sertifikovano sjeme: vizuelnom procjenom teških mozaika i uvijenosti lišća.

Za sorte za koje je dokazano da su otporne na određene viruse serološka testiranja (ELISA) se ne vrše.

- samoniklih biljaka;
- u izolacionom pojasu od najmanje 100 m, drugih usjeva krompira (merkantilni krompir), osim sjemenskih usjeva krompira koji ispunjavaju najmanje uslove za „sertifikovano sjeme“ oznake „B“ i to u izolacionom pojasu od najmanje 10 m;
- procenat utvrđenih biljaka sa osobinama koje odstupaju od opisa sorte prilikom provjere sortne identičnosti veći od procenta datog u Tabeli 5 ovog priloga;

3.4 vrše se vizuelni pregledi tokom vegetacije radi utvrđivanja statusa štetnih organizama i drugih uslova iz Tabele 5 ovog priloga;

3.5 vrši se pregled partija prije stavljanja u promet i uzimanje uzoraka radi potvrđivanja statusa štetnih organizama i ostalih uslova datih u Tabeli 6 ovog priloga, laboratorijskim ispitivanjem.

Tabela 5 – Uslovi za usjeve sjemenskog krompira

Kategorija	Sertifikovano sjeme	
Oznaka	A	B
1. Pregled sjemenskog usjeva krompira	% biljaka	
a) sortna čistoća / biljke drugih sorti	0,1	0,1
b) crna noga (<i>Erwinia</i> spp.)	1	2
c) bijela noga (<i>Thanatephorus cucumeris</i> = <i>Rhizoctonia solani</i>)	6	8
d) bolesti uvenuća (<i>Coletotrichum coccodes</i> , <i>Verticillium albo-atrum</i> , <i>Verticillium dahliae</i> , <i>Fusarium</i> spp) ukupno	4	8
e) simptomi viroza ukupno (1+2):	2	3
1. teški mozaik, nekroza nervature lišća (PVY, PVA+PVX) i uvijenost lišća (PLRV)	0,25	0,5
2. blagi mozaik (PVA, PVM, PVX ili PVS)	2	3
f) prazna mjesta	5	10
g) zakorovljenost = pokrivenost površine usjeva korovima u %	10	10
h) vrijednost broja (maksimalna) ⁵	15	30
i) plamenjača krompira (<i>Phytophthora infestans</i>) i crna pjegavost lišća (<i>Alternaria solani</i>) ukupno	oštećeno najviše 30% usjeva / uništeno najviše 5%	
2. Kontrola zdravstvenog stanja poslije vadenja krtola ili prije stavljanja u promet (skladište)⁶	4	8

Tabela 6 - Uslovi za partije sjemenskog krompira u prometu

Kategorija	Sertifikovano sjeme
Oznaka	sve oznake
	maseni % krtola
Vlažne i suve truleži krtola krompira čiji su uzročnici: - <i>Pythium ultimum</i> Trow., <i>Erwinia</i> spp., <i>Fusarium</i> spp., <i>Phoma exigua</i> var. <i>foveata</i> (foister) Boerema, <i>Phytophthora erythroseptica</i> Pethybridge, <i>Alternaria solani</i> (Ell. Et Mart.)Sorauer i <i>Phytophthora infestans</i> (Mont.) de Bary, ukupno - od toga plamenjača krompira (<i>Phytophthora infestans</i> (Mont.) de Bary) najviše	0,58 1 krtola na 100 kg za kalibražu veću od 35 mm ili 1 krtola na 50 kg za kalibražu manju od 35 mm
Bijela noga (<i>Thanatephorus cucumeris</i> (Frank.)Donk (= <i>Rhizoctonia solani</i> Kuhn))	10*
Srebrolikost krtola (<i>Helminthosporium solani</i> Dut.et Mont. (= <i>Spondylocadium atrovirens</i> Harz))	10**
Obična krastavost krtola krompira (<i>Streptomyces scabiei</i> Lambert i Loria (= <i>Streptomyces scabies</i> (Thaxer)Waksman et Henrici))	3***
Prašna krastavost krtola krompira (<i>Spongospora subterranea</i> (Wallr.) Lagerh.)	1,5***
Nekroze , uključujući i one nastale zarazom TRV ili PMTV, površine do 1/10 presjeka krtole	2
Oštećenja od niskih ili visokih temperatura	0
Krtole drugih sorti	0,1
Primjese zemlje i drugih materija (maseni %)	1
Deformacije krtola, površinska oštećenja uključujući i ona nastale zarazom <i>Colletotrichum coccodes</i> (Wallr.) Hughes	3

* površina krtole pokrivena sklerocijama do 5% po skali za bijelu nogu, u skladu sa UN/ECE STANDARD S-1 za sjemenski krompir;

**krtole sa oštećenom površinom iznad 25%, ostali ispod te granice

***ocjena po skali za običnu krastavost:

- 1,5 = krtole su pokrivene krastama do 1/16 površine (33% krtola bez krasti, ostale krtole imaju dvije do četiri plitke kraste)
- 2,5 = krtole pokrivene krastama do 1/8 površine (većina krtola ima kraste, na svakoj krtoli može biti od pet do deset krasti)

⁵ broj se određuje tako da se postotak pomnoži sa faktorom:

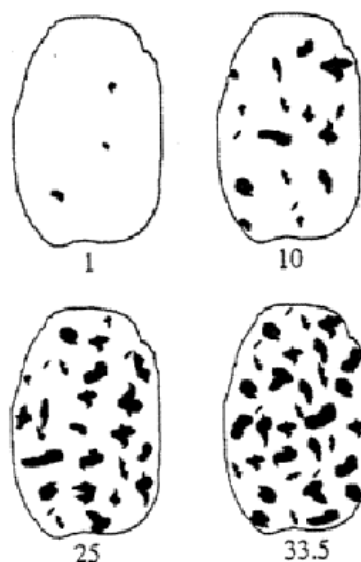
- teške viroze: 25

- blagi mozaik i druge viroze: 2

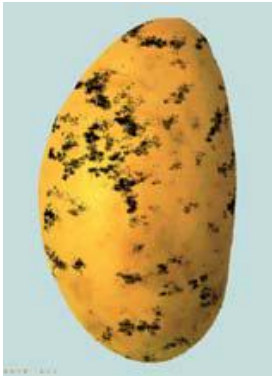
- ostalo: 1

⁶ kontrola zdravstvenog stanja poslije vadenja krtola vrši se vizuelnim pregledom biljaka sa simptomima virusnih infekcija u plateniku, a po potrebi DAS-ELISA testom-za kategoriju osnovnog sjemena obavi se testiranje na prisustvo PVY i PLRV. Za sorte za koje je dokazano da su otporne na određene viruse serološka testiranja (ELISA) ne rade se

4.1 Način procjene procentualne pokrivenosti površine krtole krastama (Common Scab)⁷

4.2 Način procjene procentualne pokrivenosti površine krtole Rhizoctonia⁸

1% pokrivenost površine homogeno	1% pokrivenost površine koncentrisano
10% pokrivenost površine homogeno	10% pokrivenost površine koncentrisano

⁷ Unece Standard s-1 concerning the marketing and commercial quality control of seed potatoes

⁸ Unece Standard s-1 concerning the marketing and commercial quality control of seed potatoes

Etiketa

Etiketa treba da sadrži sljedeće informacije:

1. naziv organa koji je izdao sertifikat i biljni pasoš (skraćeni naziv);
2. identifikacioni broj proizvođača/dorađivača (Jedinstveni registarski broj (fito broj) proizvođača: ME_____);
3. referentni broj partije i broj sertifikata o priznavanju usjeva (FU-ME broj);
4. datum plombiranja;
5. latinski naziv biljne vrste, botanički naziv u skraćenom obliku i bez imena autora, ili pod svojim uobičajenim imenom, ili pod oba imena;
6. naziv sorte, naznačen latinicom;
7. kategorija sjemenskog krompira;
8. kalibraža izražena u milimetrima (mm);
9. zemlja porijekla;
10. neto težina;
11. serijski broj etikete;
12. oznaka: ME biljni pasoš/Plant Passport;
13. broj biljnog pasoša;
14. dodatni zahtjevi iz člana 11 ovog pravilnika.

Minimalne dimenzije su: 110 mm × 67 mm.

NAČIN PROIZVODNJE I STAVLJANJE U PROMET SJEMENSKOG KROMPIRA**1. USLOVI PROIZVODNJE**

Usjev sjemenskog krompira priznaje se ako:

- je slobodan od *Globodera rostochiensis* (Woll) i *Globodera pallida* (Stone), *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc., *Clavibacter michiganensis* Spp. *sepedonicus* (Spieck. and Kotth.) Skapt. and Burkh., *Ralstonia solanacearum* (E.F. Smith) E.F. Smith, Potato spindle tuber viroid, Tomato Stolbur and *Meloidogyne chitwoodi* i *M. fallax* i *Ditylenchus destructor* i da su ispunjeni i drugi uslovi u skladu sa propisima zdravstvene zaštite bilja;
- je proizveden u visinskom rejonu, ne nižem od 600 m nadmorske visine (uz primjenu odgovarajućih tehnoloških postupaka: naklijavanje krtola, praćenje leta lisnih vaši, prekid vegetacije, rano vađenje itd.) i to:
 - ✓ za osnovno sjeme:
 - superelita ne niže od 1000m nadmorske visine;
 - elita ne niže od 800m nadmorske visine;
 - ✓ za sertifikovano sjeme ne niže od 600m nadmorske visine;
- usjev sjemenskog krompira se može zasnivati na parceli minimalne površine 0,5 ha, koja je fizički jedinstvena i koja je označena oznakom za svaku partiju sjemenskog krompira;
- sjemenski usjev krompira sadrži primjese drugih sorti krompira u granicama u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;
- prostorna izolacija i zakorovljenost ispunjava uslove iz Priloga 1 ovog pravilnika ;
- je ujednačen;
- predusjev sjemenskom usjevu krompira nije bio krompir u skladu sa brojem vegetacionih perioda u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika;
- proizvođač vodi evidenciju i čuva dokaze o:
 - ✓ nabavci sjemenskog krompira upotrijebljenog za sadnju: sertifikata o priznavanju usjeva, deklaracija i etikete;
 - ✓ planu proizvodnje sa određenim kritičnim tačkama koje mogu uticati na kvalitet, zdravstveno stanje i prinos sa metodama za njihovo praćenje;
 - ✓ sprovedenim mjerama radi sprječavanja pojave, odnosno širenja štetnih organizama;
 - ✓ pregledima radi stalnog praćenja kritičnih tačaka; uzimanju i dostavljanju uzoraka ovlaštenoj laboratoriji radi praćenja kvaliteta sjemenskog krompira;
 - ✓ sljedljivosti odnosno raspoznavanje svake partije sjemenskog krompira u svim fazama (nabavke, proizvodnje, dorade i skladištenja);
 - ✓ sprovedenim mjerama određenim stručnom kontrolom.

2. USLOVI ZA STAVLJANJE U PROMET

Sjemenski krompir može se staviti u promet samo ako je:

- slobodan od *Globodera rostochiensis* (Woll) i *Globodera pallida* (Stone), *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc., *Clavibacter michiganensis* Spp. *sepedonicus* (Spieck. and Kotth.) Skapt. and Burkh., *Ralstonia solanacearum* (E.F. Smith) E.F. Smith, Potato spindle tuber viroid, Tomato Stolbur and *Meloidogyne chitwoodi* i *M. fallax* i *Ditylenchus destructor* i da su ispunjeni i drugi uslovi u skladu sa zakonom kojim je uređena zdravstvena zaštita bilja;
- bio pod stručnom kontrolom radi ispunjavanja uslova iz Priloga 1 ovog pravilnika;
- ima sertifikat o priznavanju sjemenskog usjeva krompira za određenu kategoriju;
- doraden odnosno sortirani prema veličini krtola (kalibracija) s tim da se minimalna veličina krtola određuje pomoću kvadratne mreže dimenzija 25 mm x 25 mm, a u slučaju da krtole ne mogu proći kroz kvadratni otvor mreže veličine 35 x 35 mm zbog veličine, tada se donja i gornja granična veličina krtola u partiji izražava djeliocem broja pet. Najveća dozvoljena razlika u veličini krtola u partiji ne smije biti veća od 25 mm, a najveća gornja granična veličina krtola sorti krompira sa izduženim ili ovalnim krtolama je 55 mm, a za one sa okruglim krtolama 60 mm. Partije sjemenskog krompira koje sadrže više od 3 masena % krtola manjih od donje granice i više od 3 masena % krtola većih od gornje granične veličine vraćaju se na ponovnu doradu;
- sortiranje, skladištenje, prevoz ili rukovanje odvojeno od merkantilnog krompira;
- pravilno skladišten i označen u skladu sa ovim pravilnikom;
- do 31. januara krtole nemaju klice, od 1. februara do 15. marta dozvoljeno je manje od 1/3 težinskog omjera krtola sa klicom od 10 mm, a nakon 15. marta dozvoljeno je manje od 1/3 težinskog omjera krtola sa klicom od 15 mm;
- nakon završene dorade, prije stavljanja u promet, fitosanitarni inspektor vrši pregled sjemenskog krompira kod dorađivača ili proizvođača radi kontrole:
 - ✓ skladišne evidencije;
 - ✓ količine (kg) sjemenskog krompira namijenjenog za promet;
 - ✓ ispunjenosti drugih uslova u skladu sa propisima;
 - ✓ nakon dorade krompira, uzimaju se uzorci iz skladišta radi utvrđivanja kvaliteta sjemenskog krompira o ispunjavanju uslova iz Priloga 1 ovog pravilnika, na osnovu zahtjeva za ispitivanje i utvrđivanje kvaliteta datog na Obrascu 5 ovog pravilnika izdaje se izvještaj o kvalitetu na Obrascu 6 ovog pravilnika.

PRILOG 4

STRUČNA KONTROLA NAD PROIZVODNJOM SJEMENSKOG KROMPIRA

Stručna kontrola nad proizvodnjom sjemenskog krompira obuhvata:

- **pregled dokumentacije** radi dokazivanja vjerodostojnosti porijekla upotrijebljenog sjemenskog krompira koji obuhvata provjeru podataka o vrsti, sorti, kategoriji i porijeklu upotrijebljenog sjemenskog krompira na osnovu: sertifikata o priznavanju sjemenskog usjeva krompira, deklaracije i etikete, na osnovu evidencije o korišćenju zemljišta u prethodnim godinama kao kontrola predusjeva za zemljište na kojem se zasniva sjemenski usjev krompira, a za sjeme iz uvoza na osnovu: sertifikata o sortnosti sjemena (OECD), sertifikata o kvalitetu sjemena (ISTA) i uvjerenja o zdravstvenom stanju (fitosertifikat);
- **vizuelne preglede na mjestu proizvodnje** (stručni pregledi) vrše se uvidom na licu mjesta u toku vegetacionog perioda kada se osobine na biljkama najbolje mogu uočiti radi provjere plodoreda, porijekla upotrijebljenog sjemenskog krompira, autentičnosti i čistoće sorte, radi utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova za pojedine kategorije sjemenskog krompira (zdravstveno stanje, prisustvo korova, ujednačenost i opšti izgled usjeva, prostorna izolacija, primjene mjera za očuvanje bioloških i ekonomskih svojstava i dr.); radi utvrđivanja ujednačenosti u odnosu na bujnost, pokrivenost korovima, razvojnu fazu usjeva, oštećenost usjeva vremenskim nepogodama i agrotehničkim mjerama i druga značajna svojstva;

Stručna kontrola se obavlja u prisustvu odgovornog lica proizvođača sjemenskog krompira.

Stručna kontrola sjemenskog krompira usjeva obuhvata četiri pregleda u toku vegetacionog perioda na mjestu proizvodnje i to:

- **prvi pregled** se obavlja kada je biljka visoka 15-20 cm;
- **drugi pregled** se obavlja u fenofazi punog cvjetanja;
- **treći pregled** služi za određivanje procesa desikacije;
- **četvrti pregled** se vrši prije faze vađenja krompira odnosno sedam do deset dana nakon desikacije usjeva (uništenja cime), kada se ujedno uzimaju i uzorci za postkontrolu.

Prvim pregledom utvrđuje se:

- **lokacija, nadmorska visina i veličina parcele** za uzgoj sjemenskog krompira, sa GPS koordinatama;
- **porijeklo** upotrijebljenog sjemenskog krompira i njegova kategorija;
- **zdravstveno stanje** u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika ili ako Uprava odredi praćenje prisustva štetnih organizama, a u slučaju sumnjivih simptoma vrši se uzorkovanje.

Krtole bez sumnjivih simptoma štetnih organizama ispituju se po nalogu Uprave i vrši se praćenje leta biljnih vaši koje počinje sa nicanjem krompira, a završava se desikacijom;

- **kontrola predusjeva** za zemljište na kojem se zasniva sjemenski usjev krompira koji je utvrđen na osnovu evidencije o korišćenju tog zemljišta u prethodnim godinama i uvidom na licu mjesta tokom prvog pregleda;
- **zakorovljenost** sjemenskog usjeva krompira koja se utvrđuje uvidom i stručnom ocjenom na licu mjesta, a izražava se stepenom prisustva pojedinih vrsta korovskih biljaka, a naročito vrsta korova koji utiču na upotrebnu vrijednost sjemenskog krompira u skladu sa ocjenama iz Priloga 1 ovog pravilnika;
- **sortna čistoća** na osnovu ispoljavanja karakterističnih osobina sorte pregledom sjemenskog usjeva krompira u fazama kada su ta svojstva najbolje izražena na biljkama.

Sortna čistoća usjeva sjemenskog krompira utvrđuje se pregledom uzoraka na kontrolnoj jedinici koja iznosi 400 biljaka po hektaru, gledano dijagonalno na parcelu, po slučajnom izboru pregleda po 20-40 biljaka na pojedinim mjestima.

Na svaki hektar se pregleda najmanje jedna kontrolna jedinica.

Ako je usjev na većoj površini od 5 ha pregleda se šest kontrolnih jedinica.

Raspored kontrolnih jedinica treba da bude slučajna, a tako dobijeni rezultati predstavljaju rezultate za cijeli usjev.

Odabir područja u usjevu ne smije se vršiti svjesno, tako da odabir bude bolji ili lošiji od prosjeka, a odabir kontrolnih jedinica donosi se na osnovu utvrđenih udaljenosti između kontrolnih jedinica u odnosu na pravac sjetve kako bi kontrolna jedinica uključila i različit prolaz sadilice. Po potrebi nalažu se mjere negativne selekcije odnosno uklanjanja atipičnih biljaka.

- **opšte stanje i ujednačenost** odnosno razvoj usjeva utvrđuje se na osnovu izgleda i ujednačenosti usjeva, polijeganja, njegovog porasta, morfoloških, bioloških i drugih karakterističnih osobina biljaka i dijelova biljaka te vrste i sorte, kao i oštećenosti usjeva od vremenskih nepogoda i primijenjenih agrotehničkih mjera;
- **prisustvo samoniklih biljaka** (samorasta); nalaaganje mjera uklanjanja samoniklih biljaka u usjevu;
- **prostorna izolacija** sjemenskog usjeva krompira kojom se utvrđuje udaljenost sjemenskog usjeva krompira od drugih usjeva ili samoniklih biljaka iste ili drugih vrsta ili sorti sa kojima može doći do ukrštanja;
- **primijenjene agrotehničke mjere** odnosno kontrola vremena i načina sjetve, njega usjeva i kvalitet izvođenja agrotehničkih mera;
- **procenat praznih mjesta** koja mogu nastati i zbog prisustva štetnih organizama (gljivične i bakterijske truleži).

Drugim pregledom se utvrđuje konačno stanje u pogledu:

- sortne čistoće; obavezno nalaaganje mjera negativne selekcije;
- ujednačenost usjeva;
- obaveznog nalaaganja mjera uklanjanja ili tretiranja biljaka (simptomi prisustva štetnih organizama i slično);
- zdravstvenog stanja u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika i praćenja leta biljnih vaši koje počinje sa nicanjem krompira, a završava se desikacijom;
- ocjene zdravstvenog stanja okolnih usjeva;
- uslova za prostornu izolaciju, a u slučaju kada nije ispoštovana propisana prostorna izolacija za sjemenski usjev krompira može se: primijeniti mjera djelimičnog ili potpunog uništavanja nesjemenskih usjeva uz saglasnost njegovog vlasnika ili sjemenski usjev krompira isključiti iz sertifikacije.

Trećim pregledom se utvrđuje:

- tačan datum desikacije (uništenje cime), a tačan datum desikacije određuje se na osnovu praćenja leta biljnih vaši;
- zdravstveno stanje u skladu sa Prilogom 1 ovog pravilnika

Četvrtim pregledom se ocjenjuje:

- efikasnost sprovedenog načina desikacije odnosno uništenja cime, a u slučaju da nije ispoštovan termin za desikaciju sjemenski usjev krompira dobija nižu kategoriju od predviđene;
- zdravstveno stanje poslije vađenja krtola vizuelnim pregledom biljaka, a po potrebi i uzimanjem uzoraka bilja sa simptomima virusnih infekcija u plasteniku, po potrebi vrši se i DAS-ELISA test, a za sorte za koje je dokazano da su otporne na određene viruse serološka testiranja (ELISA) se ne rade;
- očekivani prinos krtola krompira, količina proizvedenog naturalnog semena i procjena prinosa doradenog sjemenskog krompira utvrđuje se mjerenjem, pregledom dokumentacije, stručnom procjenom na licu mjesta ili uzimanjem i mjerenjem uzoraka iz sjemenskog usjeva krompira.

Usjev sjemenskog krompira ne sertifikuje se ako se utvrdi da:

- nije proizveden u propisanom visinskom rejonu;

- ima primjesa drugih sorti krompira više od utvrđenog procenta;
- nije ispoštovana prostorna izolacija;
- je zakorovljenost veća od propisane;
- je usjev ocijenjen kao neujednačen;
- je predusjev bio krompir.

Uzimanje uzoraka sa parcele sjemenskog usjeva krompira obavlja se prema površini i to:

- do 1 ha uzima se jedan uzorak;
- preko 1 do 3 ha uzimaju se dva uzorka;
- preko 3 do 10 ha uzima se pet uzoraka;
- preko 10 ha uzima se šest uzoraka.

Uzorkovanje se vrši tako što se na parceli od 1 ha pravi prohod u obliku slova W i iz 110 kućica uzima se po jedna krtola i formira se uzorak od 110 krtola.

Obrazac 1

IZVJEŠTAJ O IZVRŠENOJ STRUČNOJ KONTROLI br.

Proizvođač (naziv i sjedište, fito broj):	Kooperant:
Ime i prezime odgovornog lica za proizvodnju sjemenskog krompira i broj telefona:	

Sorta:		Prijavljena kategorija:		Porijeklo:	
Oznaka parcele:		Prijavljena površina:		Stvarna površina:	
Katastraski broj:					
Predusjev u 1. godini:		Predusjev u 2. godini:		Predusjev u 3. godini:	
Predusjev u 4. godini:					
Sortna identičnost: DA NE		Izolacija: DA NE		Nadmorska visina i GPS:	

I PREGLED	Fenofaza (cm/opisno)		
	Sortna čistoća		
	Zakorovljenost		
	Prazna mjesta		
	Plamenjača i crna pjegavost ukupno		
	Crna noga		
	Bijela noga		
	Bolesti uvenuća		
	Viroze ukupno	Jake	
		Blagi mozaik	
		PAMV, AMV	
	Opšte stanje usjeva		
	Gustina sadnje (broj biljaka na /ha)		
Datum	Napomena:		Potpis:

II PREGLED	Fenofaza (cm/opisno)		
	Sortna čistoća		
	Zakorovljenost		
	Prazna mjesta		
	Plamenjača i crna pjegavost ukupno		
	Crna noga		
	Bijela noga		
	Bolesti uvenuća		
	Viroze ukupno	Jake	
		Blagi mozaik	
		PAMV, AMV	
	Opšte stanje usjeva		
	Gustina sadnje (broj biljaka na /ha)		
Datum	Napomena:		Potpis:

III PREGLED	Preporučeni termin za desikaciju (datum)		IV PREGLED	Broj uzetih uzoraka za ELISA test	
	Desikacija obavljena	DA NE		Procijenjeni prirodni prinos (kg/ha)	
				Procijenjeni prirodni prinos na parceli (kg/ha)	
Datum	Napomena:	Potpis:	Datum	Napomena:	Potpis:

Preporuka za priznavanje usjeva u kategoriju:	Preporuka za ne priznavanje usjeva u kategoriju:
Datum:	Potpis ovlaštenog lica za stručnu kontrolu:
Datum:	Potpis odgovornog lica proizvođača:
	Potpis odgovornog lica ovlaštenog pravnog lica MP

PRIJAVA ZA VRŠENJE STRUČNE KONTROLE br. _____

I. PODACI O PROIZVOĐAČU

1. Naziv	
2. Adresa	
3. Odgovorno lice za proizvodnju	
4. Broj telefona odgovornog lica za proizvodnju	
5. Broj o upisu u Fito Registar	

II. PODACI O KOOPERANTU (drugom pravnom ili fizičkom lica koje ima ugovor o saradnji sa proizvođačem)

1. Naziv/ime i prezime	
2. Adresa	
3. Broj ugovora o saradnji	

III. PODACI O UPOTRIJEBLJENOM SJEMENSKOM KROMPIRU

1. Sorta	
2. Kategorija posadenog sjemenskog krompira	
3. Zemlja porijekla posadenog sjemenskog krompira	
4. Broj i datum: deklaracije o kvalitetu sjemenskog krompira ili sertifikata o priznavanju sjemenskog usjeva ili etikete ili u slučaju uvoznog sjemena broj i datum: sertifikata o sortnosti sjemena (OECD) ili sertifikata o kvalitetu sjemena (ISTA) ili uvjerenja o zdravstvenom stanju sjemena (fitosertifikat)	
5. Naziv i sjedište institucije koja je izdala dokument iz tačke 4	

IV. PODACI O PARCELI

1. Lokalni naziv	
2. Katastarski broj	
3. GPS koordinate	
4. Nadmorska visina	
5. Prijavljena površina (ha)	
6. Izmjerena površina (ha)	
7. Predusjev u I godini	
8. Predusjev u II godini	
9. Predusjev u III godini	
10. Predusjev u IV godini	

Datum podnošenja prijave

M.P.

Podnosilac prijave: _____

SERTIFIKAT O PRIZNAVANJU SJEMENSKOG USJEVA KROMPIRA
br. FU ME-_____

- Naziv i sjedište proizvođača:
- Broj iz Fito Registra:
- Ime i prezime pravnog ili fizičkog lica koje ima ugovor o saradnji sa proizvođačem i njegov evidencioni broj:
- Biljna vrsta (latinski i crnogorski naziv):
- Sorta, kategorija:
- Godina proizvodnje:
- Zemlja porijekla:
- Broj partije:
- Naziv i sjedište vršioca stručne kontrole:

PODACI O PRIZNATOM SJEMENSKOM USJEVU KROMPIRA

- Oznaka parcela (lokalni naziv i broj) i broj lista nepokretnosti i KO:
- Nadmorska visina (mnm):
- GPS koordinate parcele:
- Površina sjemenskog usjeva krompira (ha):
- Prinos naturalnog sjemenskog krompira –procjena (kg):
- Naziv i sjedište vršioca stručne kontrole:
- Naziv i sjedište vršioca stručne kontrole –zdravstveni pregledi:
- Mjesto i datum izdavanja sertifikata:

Sjemenski usjev krompira sorte _____ (naziv sorte), PRIZNAJE SE/NE PRIZNAJE SE kao _____ (naziv i oznaka priznate kategorije).

Fitosanitarna uprava
Direktor/ka

MP

Obrazac 5

**PRIJAVA ZA ISPITIVANJE I UTVRĐIVANJE
KVALITETA SJEMENSKOG KROMPIRA
BROJ**

Podnosilac prijave:

IZVJEŠTAJ O KVALITETU SJEMENSKOG KROMPIRA BROJ _____

1. Biljna vrsta (latinski i crnogorski naziv):
2. Sorta:
3. Kategorija:
4. Veličina krta u poprečnom presjeku (kalibraža) u mm:
5. Godina proizvodnje:
6. Naziv proizvođača/dorađivača:
7. Broj i datum sertifikata o priznavanju sjemenskog usjeva:
8. Broj partije sjemenskog krompira i količina (kg):
9. Neto količina jednog pakovanja (kg):
10. Broj pakovanja u partiji sjemenskog krompira:
11. Serijski brojevi deklaracija na ambalaži:
12. Naziv aktivne supstance kojom je sjeme tretirano i oznaka:
13. Sortna čistoća (%):
14. Zdravstveno stanje:

Ovlašćeno pravno lice koje izdaje deklaraciju

DEKLARACIJA O KVALITETU SJEMENSKOG KROMPIRA br. _____

1. Biljna vrsta:
2. Sorta:
3. Kategorija:
4. Veličina krtola u poprečnom presjeku (kalibraža) u mm:
5. Godina proizvodnje:
6. Fito broj proizvođača/dorađivača:
7. Broj i datum i izdavaoca sertifikata o priznavanju sjemenskog usjeva krompira:
8. Broj partije i količina, u kg:
9. Neto količina jednog pakovanja, u kg:
10. Broj pakovanja u partiji sjemenskog krompira:
11. Serijski broj deklaracija na ambalaži: _____ do _____

UTVRĐENI KVALITET

1. Broj i datum Izvještaja o kvalitetu sjemenskog krompira:
2. Sortna čistoća, u %:
3. Mehaničke primjese, u %:
4. Mehanički oštećene krtole, u %:
5. Zdravstveno stanje :
6. Naziv aktivne supstance, ako je sjeme tretirano u skladištu:
7. Datum do koga važi deklaracija:

MP

Odgovorno lice za izdavanje deklaracije:

Naziv i adresa podnosioca zahtjeva

ZAHTJEV ZA PRODUŽENJE DEKLARACIJE BR. _____

1. Biljna vrsta:

2. Sorta:

3. Kategorija:

4. Proizvođač/dorađivač:

5. Broj sertifikata o priznavanju sjemenskog usjeva /sertifikat o sortnosti za sjeme iz uvoza:

6. Broj izvornog sertifikata (u slučaju prepakivanja):

7. Zemlja porijekla sjemenskog krompira:

8. Vrsta etikete na pakovanju (samolepljiva, za prošivanje, za vezanje):

Datum podnošenja zahtjeva:	Podnosilac zahtjeva:

M.P.